

Kiedy do logopedy?

Poprawna wymowa jest jednym z najważniejszych czynników umożliwiających prawidłowe rozwijanie się dziecka w społeczeństwie. Co za tym idzie wady wymowy utrudniają naukę, a nawet ograniczają możliwości wyboru zawodu w życiu dorosłym. Okres przedszkolny to, tzw. okres swoistej mowy dziecięcej, dlatego należy dołożyć wszelkich starań, aby wspomóc dziecko w nabyciu tej umiejętności.

W naszym przedszkolu we wrześniu prowadzone są badania przesiewowe dzieci 4-6-letnich. Rozwój mowy rozpoczyna się znacznie wcześniej. Wiedza o tym co normalne i w jakim czasie, stanowi punkt odniesienia do patologii. Odnosząc się do szeroko pojętej normy możemy zaobserwować zarówno prawidłowości, jak i odchylenia, które powinny zwrócić naszą uwagę.

Mowa pojawia się u wszystkich dzieci w stałej kolejności, choć rozwija się indywidualnie, ponieważ nie każde dziecko ma identyczne warunki rozwoju oraz identyczne zdolności. Dlatego mówimy o normalnym – harmonijnym, przyspieszonym lub opóźnionym rozwoju mowy. Odpowiadając na postawione pytanie: „Kiedy do logopedy?”, przedstawię okresy rozwoju mowy dziecka, które pozwolą Państwu rozwiać wątpliwości lub potwierdzą obawy i zachęcą do podjęcia działania w tym kierunku.

Według L. Kaczmarka w rozwoju mowy wyodrębnia się cztery okresy:

- okres melodii – od urodzenia do 1 roku życia,
- okres wyrazu – od 1 do 2 roku życia,
- okres zdania – od 2 do 3 roku życia,
- okres swoistej mowy dziecięcej – od 3 do 7 roku życia.

Okresy i charakterystyka rozwoju mowy	
Okres melodii (0-1)	<ul style="list-style-type: none">• dziecko komunikuje się ze światem dorosłych za pomocą krzyku,• 2-3 miesiąc życia pojawia się głuzenie,• 6-7 miesiąc życia pojawia się gaworzenie, czyli zamierzone powtarzanie dźwięków,• 7-8 miesiąc życia – dziecko poznaje przedmioty, kojarzy je z nazwą, chwytta melodię, rozpoznaje w jakim nastroju jest mama, reaguje na swoje imię,• ok. 12 miesiąca życia – pojawiają się pierwsze słowa,
Okres wyrazu (1-2)	<ul style="list-style-type: none">• dziecko używa wszystkich samogłosek ustnych: a, e, o, u, y, i oraz spółgłosek: p, b, m, t, d, n, k, ś, czasem ć,

	<ul style="list-style-type: none"> maluch posługuje się, tzw. sygnałami strzępkowymi – wymawia tylko pierwszą lub końcową sylabę wyrazu, np. miś – mi, koń – ko, daj – da,
Okres zdania (2-3)	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzi dziecka są coraz bardziej zrozumiałe dla osób spoza jego bliskiego otoczenia, pojawiają się wypowiedzi dwuwyrzowe, z czasem zdania,
Okres swoistej mowy dziecięcej (3-7)	<p>dziecko 3-letnie</p> <ul style="list-style-type: none"> powinno realizować już wszystkie głoski oprócz szumiących sz ż cz dż, samogłosek nosowych ą ę oraz głoski r, choć dużo głosek dziecko umie już wypowiedzieć w izolacji lub pod dyktando, jednak w mowie spontanicznej są one zamieniane na łatwiejsze pod względem artykulacyjnym, mowę 3-latka cechuje zmiękczenie - głoski szumiące sz ż cz dż oraz syczące s z c dz są zastępowane ciszącymi ś ź ć dź, ważne byłoby jako dorośli nie naśladowali mowy dziecka, ale mówili prawidłowo dając właściwy wzór, głoska r może być wymawiana jak j lub l, grupy spółgłoskowe są upraszczane, brak wyraźnych końcówek, błędy gramatyczne, dziecko zadaje dużo pytań, nie zawsze sensownych i z chęcią uzyskania odpowiedzi, ale dla samego sformułowania pytania, <p>dziecko 4-letnie</p> <ul style="list-style-type: none"> utrwalają się głoski syczące s z c dz i nie powinny być już zamieniane na ciszące ś ź ć dź, pojawia się głoska r – choć jej opóźnienie nie powinno jeszcze niepokoić, głoski szumiące sz ż cz dż mogą być wymawiane jak syczące s z c dz, grupy spółgłoskowe, choć lepiej brzmiące są jeszcze upraszczane, dziecko popełnia wiele błędów gramatycznych, ale jest też zainteresowane prawidłowymi formami, 4-latek to mały „gadula”, umie mówić o przeszłości i przyszłości, a nie tylko o teraźniejszości, zadaje mnóstwo pytań, na które oczekuje odpowiedzi, <p>dziecko 5-letnie</p> <ul style="list-style-type: none"> mowa dziecka w zasadzie zrozumiała, głoski sz ż cz dż zaczynają się utrwalać, dziecko potrafi je poprawnie powtórzyć, choć w mowie potocznej mogą być jeszcze wymawiane jak s z c dz, głoska r powinna być wymawiana, choć często pojawia się dopiero w tym okresie, grupy spółgłoskowe jeszcze upraszczane, wypowiedzi dziecka wielozdaniowe, jest już kolejność zdarzeń i zależności przyczynowo – skutkowe, dziecko chętnie opowiada, potrafi wyjaśnić znaczenie wielu słów,

	<ul style="list-style-type: none">• wypowiedzi poprawne pod względem gramatycznym, <p>dziecko 6-letnie</p> <ul style="list-style-type: none">• pod względem dźwiękowym mowa powinna być już opanowana,• błędy gramatyczne całkowicie zanikają,• wypowiedzi wielozdaniowe, sensowne, poprawne pod każdym względem
--	---

Uwaga! Jeżeli dziecko wsuwa język między zęby podczas mówienia należy skonsultować to z logopedą niezależnie od wieku.

Praktyka terapeutyczna pokazuje, że każde zaburzenie rozwoju jednostki ma wpływ na rozwój jego mowy, a co za tym idzie każde zaburzenie w jej nabywaniu wskazuje określone nieprawidłowości rozwojowe. Zgodnie z zasadą wczesnego rozpoczynania terapii, należy rozpocząć ją jak najwcześniej, gdyż wczesna interwencja skraca jej czas i zwiększa efektywność.